

Kwartaalmonitor Luchtvaart

vierde kwartaal 2015

Grootste stijging passagiers Schiphol sinds 2011

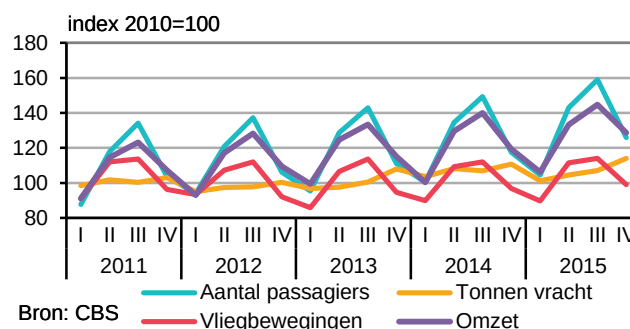
- Groei passagiers zet door
- Hoeveelheid luchtvracht op Maastricht stijgt sterk
- Voornamelijk goederen uit China en de VS
- Omzet dienstverlenende bedrijven stijgt sterk
- Grootste daling vliegverkeer op Texel
- Caribisch Nederland: meer passagiers voor Bonaire
- Kaartje: vluchtbewegingen op kleine luchthavens (2015)

Het aantal passagiers dat in het vierde kwartaal van 2015 van en naar Schiphol en de regionale luchthavens vloog, lag 7,2 procent hoger dan een jaar eerder. Op vliegveld Eindhoven was de stijging relatief gezien het grootst.

Ook de hoeveelheid vervoerde goederen nam toe. Vooral Maastricht is sterk gegroeid op dit gebied. De omzet van de dienstverlenende bedrijven binnen de luchtvaartbranche kwam 7,8 procent hoger uit.

Een overzicht van alle regionale en kleine luchthavens staat op de laatste pagina van deze monitor. Caribisch Nederland wordt apart behandeld.

Ontwikkeling luchthavens

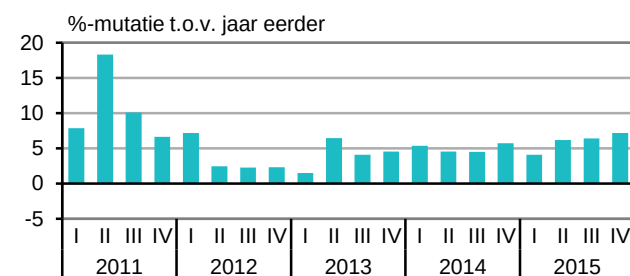
Luchtvaart; nationale luchthavens

Schiphol en regionale luchthavens; passagiers

Groei passagiers in Nederland

Schiphol en de vier regionale luchthavens kregen in het vierde kwartaal van 2015 bijna 15,3 miljoen passagiers te verwerken. Van en naar Schiphol reisden 13,9 miljoen mensen, bijna een miljoen meer dan een jaar eerder. Over heel 2015 steeg het aantal passagiers op alle luchthavens samen met 6,1 procent. Dat is voornamelijk aan de grootste luchthaven Schiphol te danken, maar ook Eindhoven en Groningen droegen bij aan de groei. Deze luchthavens lieten in 2015 groeicijfers zien van respectievelijk 6, 11 en bijna 7 procent op jaarbasis. Rotterdam The Hague liet in dezelfde periode een stijging zien van 0,9 procent, al daalde het aantal passagiers in het vierde kwartaal met 4,2 procent. Op Maastricht Aachen daalt het aantal passagiers al sinds het eerste kwartaal van 2014

Ontwikkeling passagiers Schiphol en regionale luchthavens

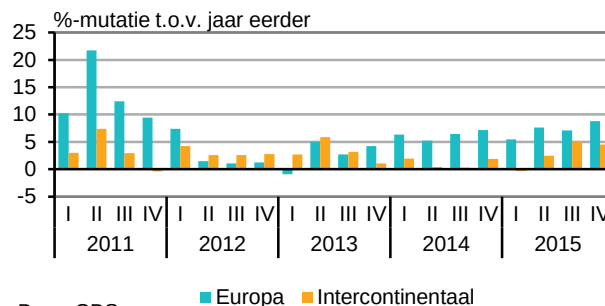

Luchtvaart; nationale luchthavens

Sterke passagiersstijging op Schiphol

Schiphol heeft sinds het derde kwartaal van 2011 niet zo'n grote groei van het aantal verwerkte passagiers gekend als in het vierde kwartaal van 2015. In vergelijking met hetzelfde kwartaal een jaar eerder heeft Schiphol 7,5 procent meer passagiers verwerkt. In heel 2015 zijn 58,2 miljoen reizigers aangekomen en vertrokken van de Amsterdamse luchthaven, 6 procent meer dan in 2014. Ruim twee derde van alle passagiers op Schiphol had Europa als directe herkomst/bestemming. Dit betekent echter niet dat Europa ook de echte herkomst of uiteindelijke bestemming van de reiziger is. Gemiddeld vlogen er vorig jaar 160 duizend reizigers op één dag van of naar Schiphol. De drukste dag lag in de zomer, namelijk 31 juli met 208 duizend passagiers. De rustigste dag was Eerste Kerstdag. Op deze dag deden in totaal 96 duizend passagiers Schiphol aan.

Aantal passagiers Amsterdam Schiphol

Luchtvaart; nationale luchthavens

Eindhoven wederom relatief grootste stijger

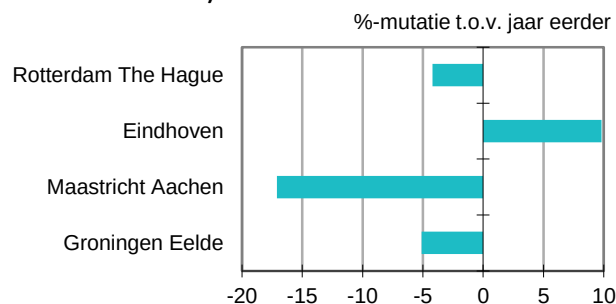
Net zoals in de voorgaande twee kwartalen is Eindhoven ook in het vierde kwartaal de grootste stijger qua passagiersvervoer. In dit kwartaal vlogen bijna 1 miljoen passagiers via Eindhoven, bijna 10 procent meer dan een jaar eerder. Over heel 2015 is het aantal aangekomen en vertrokken passagiers hier met bijna 11 procent gestegen tot een recordhoogte van 4,4 miljoen reizigers. Er zijn vooral meer passagiers van en naar Spanje, Portugal en Polen gevlogen.

Ook Rotterdam verwelkomde, ondanks een daling van 4,2 procent in het vierde kwartaal, over heel 2015 meer passagiers.

Hoewel Groningen in de tweede helft van 2015 5,1 procent minder passagiers te verwerken kreeg, laat deze luchthaven nog steeds een stijging zien van 6,8 procent over heel 2015.

Maastricht liet over heel 2015 een daling zien van ruim 19 procent. In het vierde kwartaal daalde het aantal passagiers met 17 procent.

Ontwikkeling aantal passagiers per regionale luchthaven (vierde kwartaal 2015)

Luchtvaart; nationale luchthavens

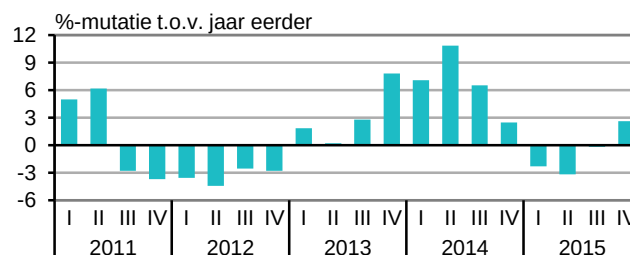
Schiphol en regionale luchthavens; goederen

Vrachtvervoer Maastricht stijgt sterk

De hoeveelheid vervoerde goederen op Schiphol is in het vierde kwartaal van 2015 gestegen met 1,2 procent in vergelijking met hetzelfde kwartaal in 2014. Over heel 2015 daalde het goederenvervoer nog licht.

Het goederenvervoer via Maastricht steeg met ruim 44 procent juist sterk. Dit is onder andere te danken aan de komst van een nieuwe vliegmaatschappij die sinds november 2015 regelmatig vrachtluchten tussen Maastricht en vooral Afrika uitvoert. Over de eerste drie kwartalen van 2015 daalde het goederenvervoer in Maastricht nog met 14 procent. Met de sterke stijging van 44 procent in het vierde kwartaal werd de krimp van de eerste drie kwartalen volledig goed gemaakt.

Ontwikkeling tonnage goederen

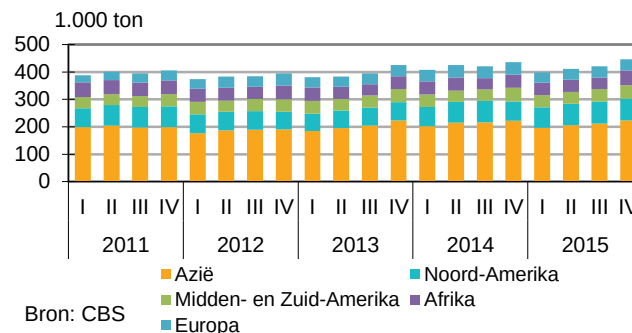
Luchtvaart; nationale luchthavens

Vrachtvervoer van en naar Afrika stijgt het sterkst

De stijging van het vrachtvervoer in het vierde kwartaal kwam vooral doordat meer goederen van en naar Afrika en Noord-Amerika werden vervoerd. Binnen Afrika is Ethiopië de grootste stijger van partnerlanden.

Binnen Noord-Amerika werden er vooral meer goederen vervoerd van en naar de Verenigde Staten. Waar er in het vierde kwartaal van 2014 nog 63 duizend ton per vliegtuig werd vervoerd van en naar de VS, was dat een jaar later 69 duizend ton. Relatief gezien steeg de vervoerde vracht naar Canada echter het meest, met bijna 25 procent tot bijna 8 duizend ton. Het vervoer van goederen tussen Nederland en andere Europese landen daalde op jaarbasis met bijna 9 procent. Van en naar Azië liet het goederenvervoer een licht stijging zien van 1 procent.

Tonnage goederen naar herkomst/bestemming

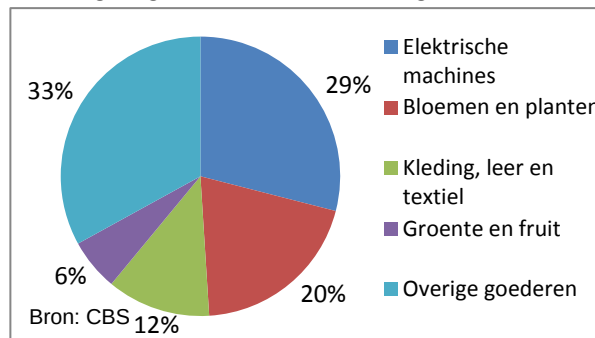
Luchtvaart; nationale luchthavens

Goederensoorten, 2014

Voornamelijk goederen uit China en de VS

In 2014 werd er ruim 874 duizend ton luchtvracht naar Nederland vervoerd. Dat waren vooral elektrische apparaten (29 procent), bloemen en planten (20 procent), kleding, leer en textiel (12 procent), en groente en fruit (6 procent). De belangrijkste herkomstlanden van luchtvracht zijn China en de Verenigde Staten met respectievelijk 19 en 16 procent van de totale hoeveelheid aangekomen luchtvracht in Nederland. Vanuit deze landen werden voornamelijk elektronische apparaten en onderdelen voor vliegtuigen en treinen vervoerd. Ook Kenia, Rusland en Ecuador zijn qua luchtvracht belangrijke herkomstlanden. Uit Kenia en Ecuador kwamen vooral landbouwproducten zoals bloemen, fruit en groenten.

Verdeling aangevoerde luchtvracht naar goederensoort, 2014

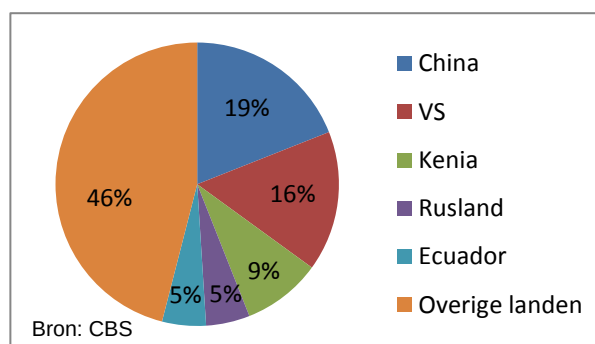

Maatwerktabel; Aangevoerde luchtvracht naar goederensoort

Vooraf toename van kleding en textiel

In vergelijking met 2011 is de hoeveelheid aangevoerde luchtvracht in 2014 met bijna 7 procent gestegen. Saoedi-Arabië was relatief gezien de sterkste stijger: vanuit dat land verdubbelde de aanvoer naar Nederland ruim. Ook Ecuador en Rusland worden steeds belangrijker als herkomstlanden van goederen. De aanvoer van beide landen steeg met ongeveer 30 procent. Landen van waaruit sinds 2011 minder goederen zijn vervoerd zijn Hongkong (-20 procent), Singapore (-19 procent) en Japan (-11 procent). Wat betreft de belangrijkste productsoorten is er tussen 2011 en 2014 vooral een stijging in de aanvoer van kleding, leer en textiel, en elektrische apparaten. Deze aanvoer van deze productsoorten steeg respectievelijk 27 en 15 procent. De aanvoer van grond-, bouw- en brandstoffen is het sterkst gedaald, met ruim 16 procent.

Verdeling aangevoerde luchtvracht naar land van herkomst, 2014

Maatwerktabel; Aangevoerde luchtvracht naar herkomstland

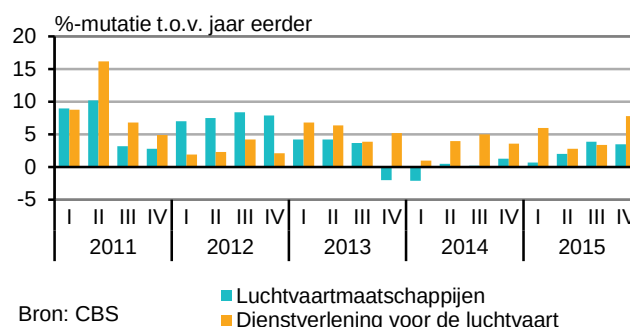
Omzet en conjunctuur

Omzet van dienstverlenende bedrijven stijgt sterk

De Nederlandse luchtvaartmaatschappijen wisten in het vierde kwartaal van 2015 een omzetstijging van 3,5 procent te behalen in vergelijking met datzelfde kwartaal een jaar eerder. Over heel 2015 bedroeg de jaarlijkse stijging 2,6 procent.

De dienstverlenende bedrijven voor de luchtvaartbranche (voornamelijk luchthavens, luchtverkeersleiding en afhandelaars) profiteerden goed van de toename van het aantal passagiers. In vergelijking met hetzelfde kwartaal in 2014 groeide de omzet binnen deze branche 7,8 procent. Hiermee werd de opwaartse trend ook dit kwartaal voortgezet.

Omzetontwikkeling luchtvaartbranche

Bron: CBS

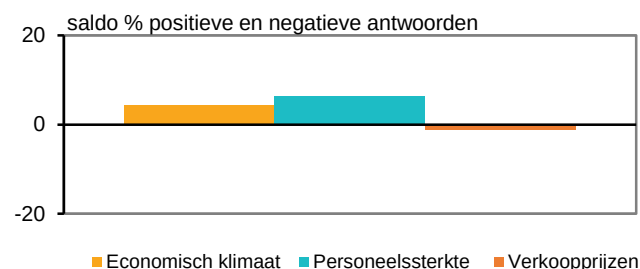
[Transportbedrijven; omzetontwikkeling](#)

Verwachting voor eerste kwartaal 2016

De Nederlandse luchtvaartmaatschappijen zijn weer iets optimistischer over de personeelssterkte. Voor het vierde kwartaal van 2015 voorspelde bijna 75 procent van de ondernemers dat het aantal werknemers in de branche zou afnemen. Voor het eerste kwartaal van 2016 denkt meer dan 90 procent van de luchtvaartmaatschappijen dat de personeelssterkte gelijk zal blijven. Daarnaast denkt 7,3 procent zelfs dat de personeelssterkte zal toenemen.

Wat betreft de verkoopprijzen denken bijna alle maatschappijen (98,4 procent) dat deze in het eerste kwartaal gelijk zullen blijven. Het economisch klimaat zal volgens 92,7 procent van de ondernemers gelijk blijven. Daarnaast denkt 5,8 procent dat het economisch klimaat zal verbeteren.

Verwachtingen voor het eerste kwartaal 2016

Bron: CBS

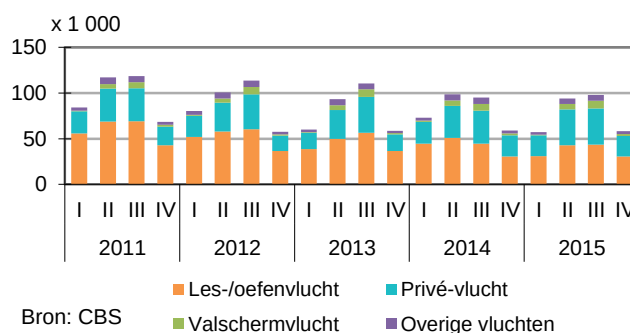
[Conjunctuurenquête; bedrijfstakken](#)

Kleine luchthavens

Afname vliegtuigbewegingen in 2015

Het aantal vliegbewegingen op de kleine luchthavens is in het vierde kwartaal van 2015 met 0,2 procent gedaald. Over heel 2015 is het aantal vliegbewegingen op deze luchthavens 5 procent lager. Het aantal vliegbewegingen daalde met name doordat er 13 procent minder les- en oefenvluchten waren. Deze vluchten vallen onder de niet-commerciële vluchten, met 91 procent het grootste deel van de vliegbewegingen. Onder deze niet-commerciële vluchten vallen, naast de les- en oefenvluchten (48 procent), ook de privé-vluchten (40 procent). De privé-vluchten stegen over heel 2015 juist met 5,9 procent op jaarbasis. Commerciële vluchten op kleine luchthavens bestaan voornamelijk uit rondvluchten (79 procent). Het aantal rondvluchten nam met bijna 4 procent af.

Aantal niet-commerciële vliegtuigbewegingen

Bron: CBS

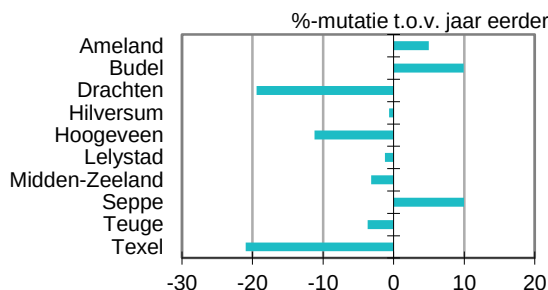
[Luchthavens; kleine luchthavens](#)

Grootste daling vliegtuigbewegingen op Texel

Op de meeste kleine luchthavens daalde het aantal vliegbevegingen in het vierde kwartaal. Texel en Drachten springen hier met dalingen van ongeveer 20 procent bovenuit. Texel wordt hoofdzakelijk gebruikt voor privé-vluchten, les- en oefenvluchten en rondvluchten. Al deze soorten vluchten daalden in het vierde kwartaal. Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt doordat het in november 2015 minder goed vliegweer was dan in november 2014. Over heel 2015 nam het aantal vliegbevegingen op Texel met 3,7 procent af.

De activiteit op de vliegvelden van Budel en Seppe zijn juist gestegen in het vierde kwartaal. Op beide luchthavens gaat het voornamelijk om een stijging van het aantal les- en oefenvluchten.

Ontwikkeling aantal vliegbevegingen (vierde kwartaal 2015)

Bron: CBS

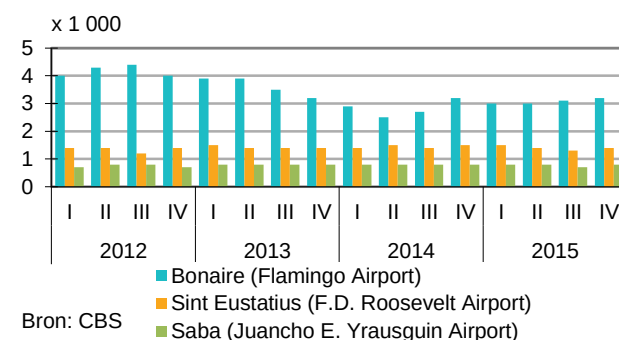
[Luchthavens; kleine luchthavens](#)

Caribisch Nederland

Meer vliegtuigbewegingen in 2015

In het vierde kwartaal van 2015 vlogen vliegtuigen 5400 keer van en naar Caribisch Nederland. Ten opzichte van een jaar eerder is dit een daling van 2 procent. Ondanks deze daling steeg het aantal vliegbevegingen over heel 2015 met 3 procent. Deze groei kwam geheel voor rekening van de luchthaven van Bonaire, waar het aantal vliegbevegingen met 9 procent toenam tot 12,3 duizend. Met 60 procent van alle vliegbevegingen is het vliegveld van Bonaire de grootste luchthaven van Caribisch Nederland. Het aantal vliegbevegingen van en naar Saba bleef gelijk, terwijl St. Eustatius zowel in het vierde kwartaal van 2015 als over het hele jaar 7 procent minder vliegbevegingen had.

Aantal vliegbevegingen

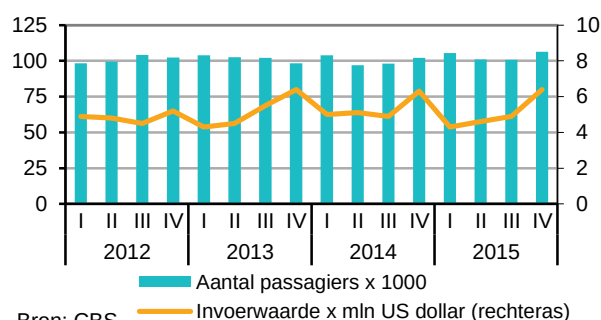
Bron: CBS

[Caribisch Nederland; luchtvaart](#)

Meer passagiers van en naar Bonaire

Het aantal passagiers van en naar Caribisch Nederland nam in het vierde kwartaal van 2015 toe met 4 procent. Voor heel 2015 betekent dit een toename van ruim 3 procent. De passagierstoename in het vierde kwartaal kwam ook hier voor rekening van de luchthaven van Bonaire, die een groei van 7 procent noteerde. Op Saba en St. Eustatius daalde het aantal passagiers met respectievelijk 19 en 2 procent. In totaal vlogen 343 duizend passagiers in 2015 van of naar Bonaire. De meeste passagiers (57 procent) hadden als directe herkomst of bestemming Curaçao. Op de tweede plek staat Amsterdam met 19 procent. De Amerikaanse steden Houston en Atlanta staan met beide 5 procent op een gedeelde derde plaats. De waarde van de via de lucht ingevoerde goederen bedroeg in het vierde kwartaal 6,4 miljoen US dollars. In vergelijking met een jaar eerder betekende dit een lichte stijging van 1,5 procent.

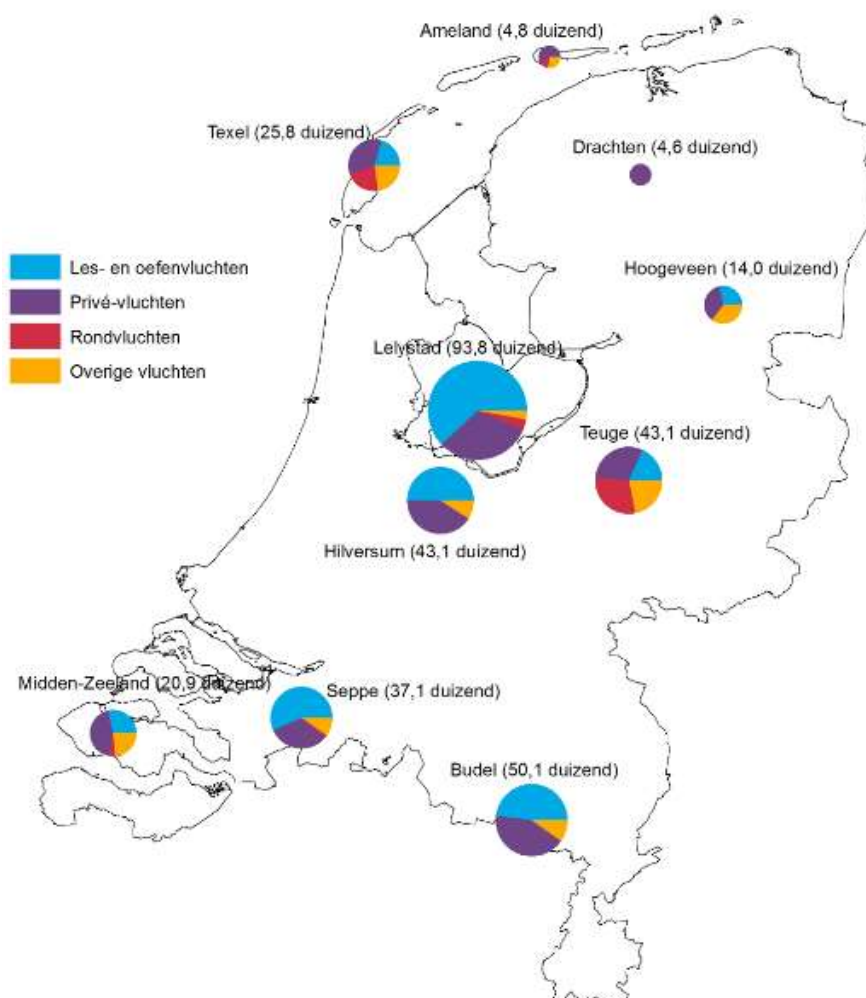
Aantal passagiers en invoerwaarde goederen

Bron: CBS

[Caribisch Nederland; luchtvaart](#)

Kleine luchthavens; Aantal vliegtuigbewegingen naar soort vlucht (2015)

Opmerkingen betreffende deze publicatie

- Amsterdam Airport Schiphol wordt apart behandeld.
- Regionale luchthavens: Rotterdam The Hague Airport, Eindhoven Airport, Maastricht Aachen Airport, Groningen Airport Eelde.
- Kleine luchthavens: Ameland, Budel, Drachten, Hilversum, Hoogeveen, Lelystad, Midden-Zeeland, Seppe, Teuge, Texel.
- Luchthavens Caribisch Nederland: Flamingo Airport Bonaire, F.D. Roosevelt Airport Sint Eustatius, Juancho E. Yrausquin Airport Saba
- Deze publicatie is samengesteld op basis van cijfers zoals deze op 30 maart 2016 bekend waren. Mogelijk zijn er op het moment van lezen actuelere cijfers, deze kunt u vinden via de links onder de grafieken.

Meer informatie

CBS infoservice: [infoservice online](http://infoservice.cbs.nl)
Telefonisch: 088 5707070

Media:
CBS persdienst: persdienst@cbs.nl
Telefonisch: 070 3374444

Colofon

Tekst Sector Verkeer en Vervoer (SVV)

Datum 31 maart 2016